

CONCURSUL ȘCOLAR NAȚIONAL DE COMPETENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ COMPER**EDIȚIA 2019-2020 / ETAPA I – 23 ianuarie 2020****COMPER – LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, CLASA a VI-a**

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timpul efectiv de lucru este de 90 de minute.**

Citește cu atenție textele care urmează, apoi bifează în grilă răspunsurile corecte la întrebările propuse:

A. *Moș Crăciun, sub chip de moșneag rotofei, îmbrăcat cu haină roșie, cu barbă lungă și albă și cu sacul de cadouri pe umeri, stând într-o sanie trasă de reni, este creat de Thomas Nast, un desenator american, între anii 1863 – 1866, pornind de la imaginarul ilustrativ al Sfântului Nicolae, așa cum s-a manifestat el de-a lungul timpului. Tradiția românească a adoptat această imagine și obiceiurile legate de aceasta, în secolul XIX.*

Figura lui Moș Crăciun (Santa Claus) este clădită pe imaginea Sfântului Nicolae (270 – 310 d.H.), patronul copiilor, care la vârsta de 30 de ani, a devenit Episcop de Myra, un oraș-port la Marea Mediterană, acum parte a Turciei.

Sfântul Nicolae se trăgea dintr-o familie bogată și a devenit cunoscut pentru ajutoarele pe care le împărțea celor nevoiași, fiind deseori văzut îmbrăcat în roșu și alb, în roba de episcop, călare pe un măgar, aducând daruri copiilor.

În Evul Mediu, multe biserici au fost ridicate în onoarea Sfântului Nicolae. În secolul XI, rămășițele sale au fost depuse într-o biserică din orașul italian Bari și se spune că primii cruciați care au vizitat orașul au dus cu ei acasă povestiri despre Nicolae. Pe 6 decembrie, atunci când a murit, s-a instituit tocmai de aceea o zi în care se fac daruri.

De-a lungul timpului, cel ce oferea daruri a luat alte nume: în Germania – Der Weihnachtsmann („Crăciunul”), Père Noël în Franța, sau Santa Claus în Marea Britanie și în colonii.

În anul 1773 „St.A.Claus” a fost menționat în presa americană, în 1809 Washington Irving (autorul „Povestirilor din caverna adormită”) a scris despre Sinterklaas în „O istorie a New York-ului”, descriindu-l ca pe un omuleț rotunjit într-un costum danez tipic, cu bufanți pe genunchi și o pălărie cu boruri mari, care ieșea pe un cal în seara de Sfântul Nicolae.

În 1822, Clement Clark Moore, poet și profesor de teologie, a publicat un poem, „Vizita Sf.Nicolae” (cunoscut și ca „Noaptea dinainte de Crăciun”), Crăciunul lui fiind un batrân spiriduș vesel care zboară într-o sanie în miniatură cu opt reni minusculi.

Cât despre Thomas Nast, despre care am amintit mai sus, acesta povestește cum acasă la Moș Crăciun, la Polul Nord, există un atelier unde sunt făcute jucării și tot Nast povestește cum Moșul are o listă cu copiii cuminiți și una cu cei răi.

Santa Claus – Moș Crăciun, a fost recreat în anul 1931, de către Haddon Sundblom care l-a închipuit ca pe un omuleț rotofei, cu o față jovială și o barbă mare.

În timp, la mitul lui Moș Crăciun s-au adăugat și multe amănunte: vorbește fluent mai mult de 2700 de limbi, cu peste 7000 de dialecte, inclusiv limbaul secret al spiridușilor, casa lui Moș Crăciun este în Laponia, Finlanda, iar în 1927, marele secret al adresei lui Santa a fost divulgat de Markus Rautio („Uncle Markus”), gazda popularei emisiuni „Ora Copiilor” la un post public de radio finlandez, care a declarat că Moș Crăciun locuiește în Munții Korvatunturi din Laponia.

*(Răzvan Moceanu, **DOCUMENTAR: Istorii, tradiții și obiceiuri de Crăciun în România**, fragment preluat de pe site-ul <https://radiatoromaniacultural.ro/>)*

B. *Venise iarna. Tata-mare își scosese bastonul din debara, noi ne-am scos în grabă schiurile din pivniță, Tâmpa și-a pus căciula groasă de ceață, iar terasa casei s-a albit. Străzile Brașovului se umpluseră cu zăpadă și ninsoarea continua. Săniile brăzdau deja delușorul care era la cinci minute de casa noastră. În dreptul școlilor era plin de ghețușuri. Copiii „se dădeau” în sus și-n jos, cu chiote, pe câțiva metri de zăpadă, până o făceau să se întărească și o transformau în gheață. Era un joc pe care și-l confecționau singuri, cu multă pricepere, în fiecare an. Pentru că n-ai copilărit în Transilvania și n-ai avut frați sau veri la Honterus Schule, trebuie să-ți explic că ghețușurile astea se numea „gliciuri”, de la „glitschen”, a aluneca. Cuvintele înseși alunecau la Brașov dintr-o limbă în alta, cu viteză și grație, parcă patinau. Cele mai lungi și mai primejdioase gliciuri erau pe drumul numit După Ziduri, unde, pe mici pante, puteai aluneca și câte zece metri.*

Casa noastră avea iarna părți de trup calde și părți reci, în funcție de cât de bine erau construite sobele cu cahle din fiecare cameră. Aici semănam bine cu casa: sobele de la picioare nu funcționau cum trebuie, mereu îmi înghețau. Nici cele de la mâini nu erau grozave, Marele Sobar se grăbise. În toate bucătăriile noastre erau mașini de gătit Vesta, cu gaz, cu plită neagră, care ținea căldura, cu uși, ușițe și un lăcaș cu apă fierbinte la margine. La parter, tanti gătea în ziua aia supă cu găluște, iar eu ședeam la locul meu preferat, pe taburetul care ocupa micul spațiu dintre sobă și perete, sub ușița hornului, unde, ne povestea ea mai demult, locuiau spiridușii. Așa și numai așa se explică de ce dispare din scrinul mare, prăjitura cu mere și de ce se împuținează dulciurile, spunea autoarea prăjiturilor, uitându-se la noi cu o privire care putea însemna orice, în timp ce noi îi întorceam priviri nevinovate.

(Ioana Pârvulescu, **Inocenții**)

C. *În noaptea de dinaintea zilei de 10 decembrie, se apropia o furtună amenințătoare. O mie de fulgere străpungeau stelele, iar tunetul rebel răsuna pe cerul negru ca un tren deraiat.*

Nicolas Crăciunel, de profesie Moș Crăciun, nu observa nimic din toate acestea. Sforăind pașnic, el se afla în rulota sa în timp ce Steluță, renul său, îl trăgea sus printre nori peste pământul adormit. Fulgerele ștergeau trăsura ca limbile unor șerpi, dar Nicolas Crăciunel visa migdale și marțipan, așa cum fac toți Moș Crăciunii.

Steluță alerga tot mai repede printre norii negri. Totuși, nu putea scăpa de furtună. Întunericul înfricoșător înghițea stelele, fulgerele îi pătrundeau iute printre copite. Renul își arcui spatele, rupse hățul și goni în jos către pământ.

Rulota lui Crăciunel părăsită de ren se clătină scurt ca o barcă pe marea agitată, apoi se răsturnă în gol. Căzând zgomotos din pat, Crăciunel se lovi cu capul de piciorul unui scaun și se rostogoli hodoronc-tronc sub masă.

— *Oprireeee! exclamă el. Cerule, ce se petrece aici?*

Dar în acel moment el se prăbușea deja cu rulotă cu tot spre pământ.

Capul lui Crăciunel vuia și vâjâia, de parcă stătea să plesnească. Rulota atinse din zbor vârful arborilor, se lovi de un horn, frânse două antene situate pe acoperișurile unor case și ateriză trosnind în rigola unor străzi înguste.

Un stol de ciori se înalță de pe ramurile dezgolite ale unui tei, croncânind enervate. Un motan grăsan de un cenușiu murdar aproape alunecă de spaimă de pe marginea acoperișului pe care se odihnea. Și oamenii care stăteau treji în paturile lor, deoarece furtuna de afară nu le permitea să doarmă, se gândeau: „Ce mai tunet! De parcă s-ar fi prăbușit luna de pe cer!”

(Cornelia Funke, **Când Moș Crăciun a căzut din cer**)

STANDARD

- 1.** După cum rezultă din textul **A**, imaginea lui Moș Crăciun ca un bătrân spiriduș este creată de:
 - a. Thomas Nast;
 - b. Haaddon Sundblom;
 - c. Markus Rautio;
 - d. Clement Clark Moore.

- 2.** Conform informațiilor prezentate în textul **A**, „Ora copiilor” este titlul:
 - a. unei reviste;
 - b. unei emisiuni;
 - c. unui ziar;
 - d. unei povești despre Moș Crăciun.

- 3.** După cum rezultă din textul **B**, sub ușița hornului:
 - a. se afla Marele Sobar;
 - b. locuiau spiridușii;
 - c. se găseau schiurile;
 - d. se ascundeau dulciurile.

- 4.** O structură din textul **C** referitoare la rulota lui Crăciunel este:
 - a. *se clătină scurt ca o barcă pe marea agitată;*
 - b. *de parcă stătea să plesnească;*
 - c. *se înalță de pe ramurile dezgolite ale unui tei;*
 - d. *alunecă de spaimă de pe marginea acoperișului pe care se odihnea.*

- 5.** Conform informațiilor prezentate în textul **B**, cuvântul „glici” înseamnă:
 - a. a aluneca;
 - b. a patina;
 - c. ghețuș;
 - d. sanie.

- 6.** Cuvintele ***ghețușurile (1)*** și ***cenușiu (2)*** au:
 - a. 11 litere, 11 sunete (1); 7 litere, 7 sunete (2);
 - b. 11 litere, 10 sunete (1); 7 litere, 7 sunete (2);
 - c. 11 litere, 11 sunete (1); 7 litere, 6 sunete (2);
 - d. 11 litere, 9 sunete (1); 7 litere, 7 sunete (2).

- 7.** Sunt corect despărțite în silabe toate cuvintele din seria:
 - a. fii-nd, mi-ni-a-tu-ră, ma-rți-pan, fur-tun a;
 - b. fi-ind, mi-ni-a-tu-ră, marț-i-pan, fur-tu-na;
 - c. fi-ind, mi-nia-tu-ră, mar-ți-pan, furt-u-na;
 - d. fi-ind, mi-ni-a-tu-ră, mar-ți-pan, fur-tu-na.

- 8.** Se dă următoarea secvență din textul **B**: *Casa noastră avea iarna părți de trup calde și părți reci, în funcție de cât de bine erau construite sobele cu cahle din fiecare cameră.* Numărul grupurilor de sunete* este corect indicat în varianta de răspuns:
- diftongi: 5; hiat: 3;
 - diftongi: 4; hiat: 3;
 - diftongi: 6; hiat: 5;
 - diftongi: 5; hiat: 4.
- *Vor fi luate în calcul toate grupurile de sunete, chiar dacă se repetă.
- 9.** Sinonimul potrivit pentru sensul din text al cuvântului subliniat în secvența: *Cele mai lungi și mai primejdioase gliciuri erau pe drumul numit După Ziduri* este:
- aspre;
 - periculoase;
 - anevoioase;
 - ușoare.
- 10.** Antonimul potrivit pentru sensul din text al cuvântului subliniat în secvența: *fiind deseori văzut îmbrăcat în roșu și alb* este:
- frecvent;
 - niciodată;
 - rareori;
 - adesea.
- 11.** Apare omonimul cuvântului subliniat în secvența: *Era un joc pe care și-l confecționau singuri, cu multă pricepere, în fiecare an.* în varianta de răspuns:
- Ne era frică să înaintăm.
 - Visul lui era să devină medic.
 - Din cauza neatenției, era să cadă.
 - Suntem în era tehnologiei.
- 12.** Verbele din secvența *Venise iarna. Tata-mare își scosese bastonul din debara, noi ne-am scos în grabă schiurile din pivniță* sunt, în ordine, la timpurile:
- mai-mult-ca-perfect, mai-mult-ca-perfect, perfect compus;
 - perfect simplu, mai-mult-ca-perfect, perfect compus;
 - mai-mult-ca-perfect, perfect simplu, imperfect;
 - mai-mult-ca-perfect, mai-mult-ca-perfect, imperfect.
- 13.** Sunt texte narative literare:
- A și B;
 - B și C;
 - A și C;
 - A.
- 14.** O idee principală care se poate desprinde din textul C este:
- Steluță nu poate scăpa de furtună.
 - Un motan alunecă de pe acoperiș.
 - Rulota lui Crăciunel este ca o barcă pe o mare agitată.
 - Crăciunel ajunge cu rulota sa pe pământ.
- 15.** O structură din textul C care cuprinde indici de timp este:
- În noaptea de dinaintea zilei de 10 decembrie;
 - Steluță alerga tot mai repede printre norii negri;
 - goni în jos către pământ;
 - fulgerele îi pătrundeau iute printre copite.

- 16.** În următoarea secvență din textul **C**: *Fulgerale ștergeau trăsura ca limbile unor șerpi.* o figură de stil care apare este:
- enumerația;
 - epitetul;
 - comparația;
 - repetiția.

EXCELENȚĂ

- 17.** Următoarea afirmație este corectă:
- Textul A este un fragment dintr-un text nonliterar.
 - În textul B, se utilizează dialogul.
 - În textul C, se folosește narațiunea la persoana I.
 - Toate textele date sunt literare.
- 18.** Textele **B** și **C** au în comun prezentarea:
- unor aspecte referitoare la anotimpul iarna;
 - relațiilor de prietenie dintre copii;
 - modului în care oamenii sărbătoresc Crăciunul;
 - legăturilor din cadrul familiei.

Itemii 1-16 se notează cu câte 5 puncte fiecare; itemii 17-18 se notează cu câte 10 puncte fiecare.
Total: 100 de puncte.